

22. ЦРКВИТЕ ВО ЛЕШОК И ОКОЛНИТЕ СЕЛА И СВЕШТЕНИТЕ ЛИЦА ОД ФАМИЛИЈАТА СПИРОСКИ И РОД (ОНУФРИЕВСКИ-ЛАЛОШОИ-ГЛАВИНОИ-ВИЗАНТИЈЦИ) ОД ЛЕШОК

Во разни документи се споменува дека во Лешок со околината имало дури 44 цркви, но, овој број на цркви (44) може да се сртне за многу градови и села во Македонија, што, не верувам дека е точно.

Во Лешочкиот атар, денес има остатоци од **вкупно 18 цркви**, од кои **4 (четири) се активни** и денес Македонската Црква има богослужба, а има остатоци од **9 (девет) се стари цркви** (од средновековниот период- отоманскиот и византискиот период), од кои 5 се остатоци на црквите: Св. Харалампие, Св. Петка, Св. Илија, Св. Марена и Св. Никола, на кои повремено некои луѓе порано палеле или денес палат свеќи и остатоци на 4 стари цркви, на кои не се палат свеќи или многу Лешани не им го знаат местото (Св. Димитрије, Св. Богородица, Св. Ѓорѓија и Св. Архангел Михаил односно Св. Аранѓел), потоа има и **5 (пет) остатоци од римскиот, ранохристијанскиот и доцниот антички период** и тоа: 1 (една) ранохристијанска базилика од 5-6 век, 1 (една) базилика од ранохристијанскиот период 6 век, 1 (една) ранохристијанска базилика од 1 – 3 века и 1 (една) средновековна црква од византиски период.

Денес во Лешок има 4 (четири) активни цркви и параклиси, од кои 3 цркви и 1 (една) капела-параклис и тоа:

1. Активни се **4 (четири) цркви**: Св. Атанасие од 14 век, Св. Атанасие од 20 век, Св. Богородица од 19 век и капелата-параклис Св. Кирил и Методиј од 20 век сместена во конакот;

2. Остатоци од **9 (девет) стари цркви и параклиси** од средниот век (од отоманскиот и од византискиот период) и тоа: (Св. Никола и Св. Марена во Тенеке маало, Св. Врача и Св. Петка во Лешочките лозја маѓу Млака и Срански дол, Св. Илија и Св. Богородица во Долно маало, Св. Димитрије- над манастирските лозја западно од Калето, Св. Харалампие на Костоо во Старо односно Горно маало, Св. Аранѓел, над Кале во Коачоските ливаде ? Св. Георгие(Св. Ѓорѓија) ? над Кале ?, а денес се гробиштата Св Ѓорѓија во Булино, каде денес нема црква. За црквите во Лешок, пишувам во ова поглавие, и во поглавието под 7.2 од оваа книга.

3. Остатоци од **5 (пет) цркви и базилики** од ранохристијански, доцноантички и византиски период и тоа:

- Најнапред би ги споменал откриените археолошки наоди на Лешочкото Кале во македонскиот град од византиско време Леаскумцос- Лешок од 11 век. Така, најдени се: доцноантичка грнчарија и монети од 4 - 6 век, византиски скифати и доцноантички гробови, доцноантичка некропола на **1 (една) ранохристијанска црква од доцноантичкиот период**. На овој локалитет се најдени средновековни српски монети на Лешочкото Кале каде бил градот Леаскумцос, кој во својата грамота од 1019 година Василиј Втори, градот бил вклучен во Призренската епископија. Инаку, градот Лешок се споменува во средновековниот период кога го разурнал српскиот жупан Стефан Немања (1166-1196), а градот подоцна се споменува и како Лешец, Лешки и во преданијата нашиот род го споменува и како Легенград.

- Остатоци од **1 (една) ранохристијанска базилика** од 5-6 до 10-11 век во Леске, јужно од тврдината Кале ;

- Остатоци од **1 (една) базилика од ранохристијанскиот** период (6 век), на местото под црквата Св. Атанасие во кругот на Лешочкиот манастир; и

- Остатоци од градче од римско и доцноантичко време (1 -3 век) на 2 км јужно од Калето и 300-500 метри под патот Тетово-Јажинце, **1 (една) ранохристијанска базилика, и 1 (една) средновековна црква** од византискиот период. На овој локалитет нејдени се темели на повеќе објекти, водоводна мрежа, вази од керамика, бронза, стакло, накит, монети, мермерни плочи, женска глава од мермер, плоча со напис на грчки јазик и др. и тоа во нивите Црница, Два Бреста и др. кај што беше овоштарникот на ЗИК Борец од Лешок.

Во врска со напред изнесеното, би сакал да нагласам дека остатоци од ова гратче се најдени 300 -500 метри под асвалтниот пат, но, јас сум сигурен дека остатоци од градот има и северно над патот кај што е месноста Заградско, кое населението во Лешок така го вика со векови. Не случајно населението со векови го вика Заградско и јас сум сигурен дека таму има остатоци на ранохристијанска базилика од римски, доцноантички или византиски период.

За црквите и за остатоци од цркви, параклиси, гробови и други археолошки наоди во атарот на Лешок од античко, романско, византиско, српско, отоманско и др. време, до денес, може да се осознае повеќе од турските пописни тефтери во поднасловот 10.2 , потоа во текстовите кои ги имам запишано во поднасловите 3, 4, 5, 6, 7, 17,18, и 22 од оваа книга, како и во текстовите на книгите споменати во Извори на користена литература (извор: ред. бр.1, 2, 17, 18, 20, 78, 115,157 и 173).

Напоменувам дека ниви (околу 130 хектари) во Два Бреста, Црница, Заградско, Млака, Гладница, Тесен пат и др. најповеќе беа во сопственост на нашиот свештенички род Спироски-Онуфриевски-Лалоши-Главинои-Византијци, како и на Црквата, кога во 1946 година им беа одземени од Државата, кога се формира овоштарникот (кој беше оформен со преку 280 хектари) на Комбинат ЗИК Борец од Лешок, на кој беа насадени јаболки и др овошја. Моите сознанија се дека не е случајно што со векови околу Лешочкиот Манастир најповеќе од нивите се сопственост на Црквата и на нашиот свештенички род Спироски-Онуфриевски-Лалоши-Главинои-Византијци, како и во Полето-Полог во атарот на Лешок, најповеќе од нивите кои биле одземени (Два Бреста, Црница, Заградско, Гладница, Млака, Попој Јасике, Тесен пат и др.) се имот од Црквата и од родот Лалоши. Имено, на многу места нивите во атарот на Лешок од Црквата и на родот Лалоши се една до друга и ги дели само меѓа, а вака било од византискиот период, односно од 1019 година, кога градот Леаскумцос и секако и Црквата во Лешок подпаднале под црковна управа од Призренската епископија, на Византија и царот Василиј Втори, а вака било и во српско време, отоманско време, па, се до денес 2009 година односно цели 11 векови, без 10 години. Инаку, јас верувам дека од 11 век започнува свештеничката македонска и византиска традиција на мојот род Спироски-Онуфриевски-Лалоши-Главинои-Византијци и секако и во Полог, како и во Охрид и во цела Македонија кога има голем подем православното византиско христијанство. Секако не е случајно што и нашиот свештенички род кој води корени од 11 век, народот го викале Византијци.

Многу од нивите во Лешочкиот атар во полето-Полог, кај што се најдени остатоците од градот Леаскумцос јужно од Заградско на околу 200 -500 метри во Два бреста и Црница, биле во сопственост на Црквата и нашиот поповски род Лалоши-Главинои, како и многу ливади, ниви и шума во селото и околу Манастирот и во Шумата-Шар Планина>Значи, со векови (од византискиот, српскиот, отоманскиот и се до социјалистичкиот период) многу земјиште било во сопственост на Црквата и на нашиот Свештенички род и за тоа нашите претци имале тапии и во

визнатискиот период и во отоманскиот период. Јас сум сигурен брзо ќе дојде денот кога ќе може да се дојде до турските тефтери и тапиите за даноците и ќе ја дознаеме вистината за вековната сопственост на Црквата и на мојот свештенички род за споменатите и други ниви во Лешок. Има самое еден мал проблем со имињата на лицата од турските пописни и даночни тефтери, бидејќи турските попишувачи ги запишуваат имињата на лицата, по тоа како народот се именувал меѓу себе, односно во скратена форма и со народски говор, а не по тоа како лицата биле крстени и заведувани во црковните книги, бидејќи многу добро знаеме дека Црквата во Византиско време и подоцна во отоманското време ги запишуваала лицата по христијанската и црковната традиција. Пр: Григорие, а не Гиго, Онуфрие, а не Онче, Спиридон, а не Спиро, Софрение, а не Софро, Симеон, а не Симо, Петроние, а не Петре, Димитрие или скратено Диме, Мите Митко, Митре, Мито, Александар или скратено Санко, Сандро, Сане, Ацо, Аце, Алеко, Алексо и т. н.

Би сакал да напоменам дека, манастирот во Лешок, но, и нашиот свештенички род како и другите родови со векови имале свои лозја кои биле на неколку локации, и тоа западно од Малка, до и преку Срански дол до Атарот на Непроштене, потоа лозје имал и Манастирот југозападно од калето и над Булино, а лозје имал Манастирот и под Стар манастир, пред и за време на Кирил и подоцна 30-те години кога калуѓер бил Теодорит, а сигурен сум дека тоа енаследено и од минатите векови. За големата и долговековна традиција во Лешок со лозарството и винарството може да се согледа дека немало фамилија која немала лозје или лози во дворовите и во ливадите (на брестови, црници, тополи и др). Дека во Лешок на лозарството му придавале големо значење може да се види и по тоа што во Лешочкиот лозја имало две цркви (Св.Петка и Св. Марена), каде се вршеле верски обреди. За илјада вековната традиција на лозарството, може да се утврди и по тоа што во Лешочкиот лозја има многу квалитетни камени зидови, да ги заштити лозјата од наноси и ерозија и затоа лозјата останала со векови. Манастирот имал лозје, западно од Калето и над Булино имало црква, најверојатно тоа била црквата Св. Димитрије, каде има остатоци од камени зидови, а Манастирот имал свое лозје и под црквата Св. Атанасиј-Стар манастир. Нашиот Лалошов род имаше и денес има старо лозје веднаш западно од Манастирските ливаде во Малка, до, и преку Срански дол. Не го сметале за домаќин односно бил отфрлен од другите родови, ако некоја фамилија немала вино и ракија во својот дом да пречека гости на славите, но, и да има вино и за крещевки, свадби и умирачки, кога се ставало вино при чатење и кршење на леб, но, се ставало и на чатена пченица, а кое вино ја симболизира и крвта на Исус Христос.

Би сакал да напоменам дека во Лешок во повеќе родови имало и друштва со пчели - улишта, и се вадело мед за здравје и храна, но, пчелите биле потребни и за вадење на восок од кој се правеле свеќи кои се палеле при верски обреди. Нашиот свештенички род Лалошот од секогаш имал пчели (тромке), татко ми Живко имаше пчели во старата куќа во селото и подоцна во Млака, а денес и Јас имам пчели на Кале. Значи, искуство со улиштата во нашата фамилија имало од секогаш и се сеќавам дека дома секогаш имавме пити со восок и баба Цвета и мајка ми Јорда сами правеа свеќи. Јас сум гледал како правеа свеќи. Земаа лененен конец и се свиткуваа о три до четири конци, кои се натопуваа и топен восок неколку пати и се добиваа готови свеќи. Восокот, се користеше и за здравје, за лечење на рани. Баба ми Цвета и мајка ми сум ги гледал како правеа мелем. Земаа платно од асе или друго памучно тенко платно, го сечеа во помали парчиња, потоа два три пати го ставаа и веднаш го вадеа во топен восок и така правеа мелем. Со мелемот се завиткуваше раната и тој ги ублажуваше болките, ја омекнува раната и по неколку

дена и го оздравува болното место. Не случајно има и поговорка кај македонците:
Како мевлем(мелем) на рана.

Јас сум сигурен дека со сознанија и податоци за нашиот род ќе се дојде и до 1014 година кога војската на цар Самуил била опколена на Беласица во јули 1014 година и ја загубил битката со византијскиот цар Василиј Втори. Во 1018 година дефинитивно Војната завршила со победа на Василиј Втори и над неговиот син Гаврил Радомир и зетот Јован Владислав со свечено влегување во Охрид, престолнина на цар Самоил и со изјава на царицата Марија, вдовицата на Владислав за покорност. Така, е срушено царството на Самоил и Владислав и по 3 децении било обновено византиското царство со поставување на свои команданти по градовите и селата низ цела Македонија. Тогаш Охридската патријаршија била претворена во архиепископија, која добила автокефалност, под чија јуриздиција биле сите епископии на поранешното Самуилово царство. Охридската архиерископија не била зависна од Цариградската патријаршија, туку му била потчинета на Византискиот цар Василиј Втори и самиот цар го поставувал охридскиот архиепископ. Имајќи во предвид дека манастирите располагале со големи имоти, Василиј Втори преземал мерки на одреден начин да го ограничи ширењето на манастирското велепоседништво. Така манастирите на атарот на селските општини кои имале мал број калуѓери, биле задолжени да плаќаат давачки на епископот односно биле потчинети на селските општини. Манастирите со осум и повеќе калуѓери остануваат под власта на епископот, но, не смеат да ги зголемуваат своите земјишни поседи. На основа овој Закон и други слични закони, најверојатно и манастирот во Лешок, во овој период имал повеќе од осум калуѓери, ги плаќал давачките на епископот Призренски, и во овој период го зголемил велепоседот на нивите со преку 100 хектари и важел за еден од побогатите Манастири. Верувам дека во овој период најповеќе го зголемил велепоседот и нашиот свештенички род, кој бил во тесна и блиска корелација со Манастирот и дека поседот го задржал се до денеска.

Во 1019 година Василиј Втори со своја грамота македонскиот град Лешок (Леаскумцос) од Полог го ставил под Призренската епископија и од тогаш градот Лешок бележи брз развиток и процут, кога во 1189 година го разрушува до темели српскиот жупан Стефан Немања (1166-1196) (извр: ред. бр.1, 2, 17, 18, 20, 78, 115,157 и 173).

Во врска со остатоците на стари цркви во атарот на Лешок има повеќе автори кои пишуваат за неколку цркви, а кои ние Лешаните не ги знаеме.

Имено, има остатоци од црквите Св. Аранѓел и Св. Ѓорѓија, а кои не им ги знаеме локациите. Така, проф. Блага Алексова, покрај црквата Св. Димитрије, споменува дека има остатоци и на црквата Св. Горги (Св. Ѓорѓија), но, за сега локацијата не и се знае. Според мене, остатоците на црквата Св. Ѓорѓија можно е да била на горниот дел на Карапанџоските ливаде, на локацијата на Сандро Ристовски Кatin, бидејќи и денес има остатоци од убаво обликувани камени плочи и не разрушен зид, што може да било некогаш црква. Можеби на оваа локација била црквата Св. Аранѓел, но тоа треба науката да го испитува и до го утврди. Ова посебно што, во непосредна близина под оваа локација имало неколку воденици од Коачкој од Варвара, Капељаној од Брезно, кои се доселиле во Лешок, Аљаљој од Лешок и др., а од секогаш тука одел патот покрај Лешочкиата река за Призрен, преку Шар Планина, како и патот за Стар манастир и за Брезно и Варвара покрај Калето. Инаку, да напоменам дека според турските пописни тефтери во Лешок во 16 век (1568-69 година), 17 фамилии плаќале данок-испенце, кои имале воденици, од кои две биле запустени, потоа 18 семејства плаќале данок, кои имале улишта (

пчели), а многу семејства плаќале данок и на лозјата и винарството: данок на лозје, данок на лозје од 10 мотики, данок на лозје од 2 плуга, данок на шира, данок на гроздобер, данок на буриња на вино и сл.

Но, во пописните тефтери не е споменато никаков данок да плаќала Црквата односно Манастирот во Лешок, што значи, дека Црквата не се оданочувала како верска заедница и затоа не е во пописните тефтери, бидејќи еочигледно дека Турската власт пописот го правела, за да ги евидентира приходите поразни основи на семејствата и да може да ги собира даноците.

Неженети:

Божиќ, приселец; Величко, приселец; Недан, приселец;
Неце Јован.
Баштина на Владисав, во рацете на Драгосав.
Баштина на ќатибот Хајдар во рацете на Башко.
Баштина на Продан, во рацете на Продан Стојан.
Баштина на Стефан, во рацете на селското население.
Баштина на Раде, во рацете на Калојан. *11 семејства*

Приход од споменатото село:

Испене од 7 семејства во износ од . . .	175	/акчиња/
Испене од 4 неженети во износ од . . .	100	"
Испене од 5 баштини во износ од . . .	125	"
Пченцица 20 товари во вредност од . . .	520	"
Мешано жито 20 товари во вредност од . . .	340	"
Данок за бостан	20	"
Ушур од граорица	10	"
Ушур од овошје	20	"

*Приход од лозја на селското население
заедно со муслуманите од гр. Калкан-
делен:*

Шира 200 медри, во вредност од . . .	1.200	/акчиња/
За сламарина	45	"
Данок од хасса воденици во рацете на Мехмед-бег, черибашија	80	"
Приход од хасса лозје од 2 плуга — шира 2 медри	12	"
Данок за лозје од 10 мотики, на Кепе-заде Кади	10	"
Данок за лозје од 20 мотики, на чериба- шијата Мехмед-бег	20	"
Данок за 6 воденици — за секоја по 30 акчиња	180	"
Две воденици — запустени Нијабет, свадбарина, полјарина и такса за тапија на земја	143	"
Вкупно:	3.000	/акчиња/

11. Село ЛЕШОК — хас на споменатиот. Припаѓа кон КАЛ-
АНДЕЛЕН.

Маало „ПЕТКО ДАБИЖИВ“

Димитри Костадин; Станко Димитри; Ранко Добри; Коло,
коле (син на) поп; Стојан Нешко; Станислав Недан; Ни-
поп; Мино (син на) поп; Стојан Нешко; Станислав Недан; Ни-

дор; Дабижин Петре; Манче Дабижин; Стојан Манче; Нове Данке; Ненад Нове; Петко Даме; Стефан Углеша; Петре Стојан; Стојко Тодор; Бојо Тодор; Марко Станислав; Вело, приселец; Петко Станислав; Михаил Оливер; Марко Михаил; Дајчин Ламбо; Никола, приселец; Стојко Михаил; Пере Милош; Башко Мајко.

Баштина на Дејан, во рацете на Раде Јејо.
Баштина на Спасе, во рацете на селското население.

Баштина на Петко Јован, во рацете на Митре (или Мире) Стојан.

Баштина на Велко, во рацете на селското население.

Баштина на Гуро, во рацете на Стојан Петко.

Баштина на Милош, во рацете на поп Никола.

Баштина на Нако (или Јаков), во рацете на селското на-
селение.

Баштина на Тодор, во рацете на селското население.

Маало „ГЕРО (или КИРО) КОСТАДИН“

Марко Јовче; Нове Марко; Димитрије Марко; Јејо Димитрије; Стојко Гуро; Којо Гуро; Менко Ламбо; Нове Ламбо; Станко Ламбо; Стојко Петко; Марко Петко; Јејчан Тодор; Стојан Петко; Јоаким Дабижин; Јован Никола; Радослав Никола; Јејчан Петко; Јован Петко; Недан, приселец; Стојан, приселец; Јовојко Тодор; Гуро Тодор; Тоде Никола; Гуро Стојан; Димитрије Мите; Јован Никола; Менко Јован.

Баштина на Димито Тодор, во рацете на Грубан Радич.

Баштина на Брајо Тонке, во рацете на селското население.

Маало „ДАБИЖИВ МИЛОШ“

Гуро Марко; Богдан Гуро; Миро Јован; Марко Јован; Пав-
ле Јејо; Гуро Нако; Угленца Нако; Даме Никола; Стојан Стан-
ислав; Стево Станислав; Стојан Радослав; Нико Стојан; Стојан
Стојан; Јован Стојан; Станко Манче; Пене (?) Станислав;

Прво Стојан; Јован Стојан; Николе Мино; Стојко Мино; Марко
Никола; Јејо Никола; Гуро Марко; Нако Никола; Димо Никола;
Менко Нако; Димитрије Никола; Мино Никола; Цветко Рале;

Стојан Рале; Тодор Божик; Никола, приселец.

Баштина на Никола Богдан, во рацете на Нако Никола.

Баштина на Стојан, во рацете на Јовче Стојан.

Баштина на Миладин, во рацете на селското население.

Баштина на Дабижин, во рацете на Дојчин.

Баштина на Недан, во рацете на Јејо Грубан.

Баштина на Станица, во рацете на Махмуд.

Баштина на Дабижин, во рацете на Манче Тодор.

Лист 101 Стефан (син на) поп; Продан Стефан; Стојко Стефан; Ни-
ко Стојан; Тодор Стојан; Димитрије син на Јон; Мини
Стојан; Гуро Гуро; Стојан Пејо; Којо Пејо; Цветко Пејо;
Ламбо Гурко; Станко Ламбо; Дејан Ламбо; Никола Ламбо;
Бојо Стојан; Војче Бојо; Гуро Стојан; Никола Раде; Никола
Јовче; Тодор Менеко; Петро Грубан; Димитрије Грубан; Илија
Јовче, Гуро Илија.

Баштина на Пејо, во рацете на Јован, приселец.

Баштина на Радослав Никола.

Пене Гуро, неженет; Мише Стојан, неженет; Јован Бојо,
неженет; Гуро Стефан, неженет; Нове Раде, неженет; Мини
Раде, неженет; Никола Јове, неженет; Тодор Мише, Петко Ми-
ше; Гуро Петко.

Приход од споменатото село:

Испенце од 116 семејства во износ од	2.900 /акчиња/
Испенце од 10 неженети во износ од	250 "
Испенце од 19 баштини во износ од	475 "
Пченица 26 товари во вредност од	676 "
Мешано жито 34 товари во вредност од	578 "
Ушур од грацира	68 "
Ушур од овоще	80 "
Ушур од кокурија	43 "
Ушур од лен	30 "
Шира 80 мадри, во вредност од	480 "
Данок за гроздобер	10 "
Од хаса појзе — 10 мегри во вредност од	60 "
За сламарини	10 "
Приход од хаска костенови дрвја	10 "
Ушур од ореви и костени	20 "
Приход од хаска ливада	30 "
Данок за бостан	20 "
Данок за буринза за вино	10 "
Данок за синви и Божик	42 "
Ушур од улишта	18 "
Данок од 11 воденини, за секоја по 15 ак- чиња	165 "
Ушур од сено	10 "
Нијабет, санджарина, попјарина и такса за тапија на земја	60 "

Ушур однадвор и тоа од 4 села:

Пченица 3 товари во вредност од	78 /акчиња/
Мешано жито 2 товари во вредност од	34 "

Вкупно: 6.000 /акчиња/

(Турски пописни тефтери од 1568-69, од Лешок, Наја Калканделен)

(Turkish documents 1568-69, Lesok, department-Najja ,Kalkandelen)

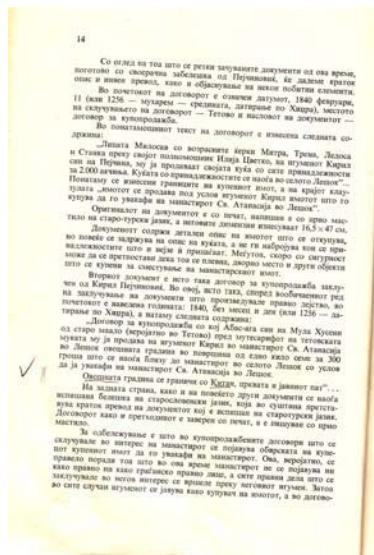
Црквата Св. Атанасие-Стар манастир (од 14 век) има голема вредност и значење, но, нажалост е во катастрофално руинирана состојба, иако веќе 30-на години е заштитена со Закон, како културно наследство на Македонија.

Оваа црква, верувам дека е единствена во македонски простори и пошироко, која е декорирана со украсен камен-Оникс. Имено, ова е единствена црква на која подот е од фино измазнети камени плочи од Оникс, а многу пати сум слушал дека имало иконостас-олтар изработен од Оникс, од рудникот за оникс кој е на Калето. На подот имало и розетна од камени плочи од оникс, но, и таа не се знае каде е.

Јас би сакал розетата и иконостасот и царските двери, кои се изработени од оникс да се наоѓаат во Музејот на Македонија или во Заводот за заштита на споменици на култура на Македонија и еден ден штопобрзо да се вратат на местото каде припаѓаат односно во Стар Манастир.

Посебно би ги истакнал културните и духовните вредности на црквата Св. Атанасие од 14 век, која има древна старост од византиско време и била седиште на првиот полошки епископ Јоаникије, кој со Закон е прогласена за споменик на културата пред неколку децении. Но, во каква руина е црквата денес, може да се види од фотографиите кои ги направив во јуни 2009 година.

Мене ми се чини дека сите фактори во општина Теарце, почнувајќи од Градоначалникот, Советот на општината, Месните заедници Лешок, Варвара, Брезно, Слатина и Теарце, Црквата и др. треба што побрзо да изготват заеднички Проект со кој Стар Манастир ќе добие доминантно место за истражување, реконструирање и да се изгради Монашки комплекс, кој би бил во функција на доаѓање на илијадници туристи и посетители од земјата и странство и би била значаен придвижувац на стопанството во општина Теарце.

(Книгата Кирил Пејчинович и неговото време, Тетово 1973, на стр.14 е споменато дека Купената нива- Овошната градина се граничи со Китан, црквата и јавниот пат)

(The book Kiril Peychinovich and his time, Tetovo 1973, on page 14 is mentioned that the Bought field – Fruit garden is bordered by Kitan, the church and the public footpath)

(Стар Манастир, Лешок, Подните плочи од прекрасниот оникс од Лешечкото кале лежат на подот заедно со губре и скршени керамиди)

(Old Monastery, Lesok, The flagstones of onyx of Lesok's citadel, there are garbage and parts of shingles)

Стар Манастир односно црквата Св. Атанасие во Лешок има вековно постоење и поминувала низ разни етапи на процут од 11 век и рушења во 13 век и пак обнова и пак рушења. Така се до денес кога е во статус на руина и мое очекување и надеж за некоја година Стариот Манастир да добие Нов сјај.

(photo:Mitko Spiroski, August,2009,here is how is protected the church of 14th century by Law. Broken shingles in the Church St. Atanasie-Old monastery in Lesok)

(photo:Mitko Spiroski, August,2009,here is how is protected the church of 14th century by Law. Broken shingles in the Church St. Atanasie-Old monastery in Lesok)

(Bo Црквата Св. Атанасие-Стар манастир во Лешок, наместо фрески,иницијали од УЧК
(Church St. Atanasie-Star manastir,Lesok, instead fresue initial of albanian millitary grupe- UCK)

(фото : Митко Спироски,Руинирана Црквата Св. Атанасие-Стар манастир во Лешок)
(photo :Mitko Spiroski, Ruined Church St. Atanasie-Old monastery in Lesok)

(фото : Митко Спироски, Руинирана Црквата Св. Атанасие-Стар манастир во Лешок)
(photo : Mitko Spiroski,Ruined Church St. Atanasie-Old monastery in Lesok)

(Црква Св. Атанасие-Стар манастир, 5 фотографии од кои се гледа како е заштитена со Законот ?
 (The Church St. Atanasie-Old monastery, 5 pictures, we can see how the church is protected by Law ?)

Здружението Лешок, направи Проект во 2005 година, заедно со Црквата, Заводот за заштита на споменици на култура и Месните заедници од Лешок и Варвара и го доставивме до Министерството за култура. На основа на овој проект има одобрено средства на Управата за заштитан а спомениците на културата ба Накедонија и во 2007, 2008 и 2009 година се вршат одредени зафати на Стар манастир и на црквата Св. Богородица.

Стар манастир е изграден во 14 век, на темелите на стара црква од 6 век и 11 век во времето на првиот полошки епископ Антонио односно Јоаникие. На крајот на 18 век во времето на австриско-турските војни е разурната и така руинирана била до почетокот на 20 век, кога дошол 1927 година рускиот емигрант монахот Теодорит, кој ја обновил црквата и таму живеел испоснички живот.

(Монахот Теодорит, дојден од Русија по Октомвриската револуција 1917 год, кој бил украинец)
(Monastic Teodorit, he came from Russia after the October Revolution 1917 , he was Ukrainian)

(Жените од Лешок, на прослава на Атанасовден, 2003 год.)
(Women from Lesok, at the celebration at Atanasovden, 2003)

(Поп Спиро Онуфриевски, син на поп Онуфрије Симоновски од Лешок)
(Pop Spiro Onufrievski, son of pop Onufrie Simonovski from Lesok)

(photo:Митко Спироски,Надгробна плоча пред црквата Св. Атанасие-Стар манастир во Лешок)
(photo:Mitko Spiroski, Tombstone in front of the church St. Atanasie-Old monastery in Lesok)

Денес на почетокот на 21 век повторно има можност да се обнови и реконструира црквата Св. Атанасие-Стар Манастир, за што имаме направено Проект-Програма на Здружението ЛЕШОК, заедно со Црквата од Лешок, Месните заедници од Лешок и Варвара и Управата за заштита на спомениците на културата, бидејќи оваа црква како значаен споменик на недвижното културно наследство е заштитена со Закон, а информирани сме дека под раководство на Ѓурѓица Лековска од Управата за заштита на спомениците на културата на РМ, е

изготвен Проект, кој е презентиран пред претставници на УНЕСКО од Париз и верифициран е Проектот. Се очекува на основа на овој проект, надлежните институции на РМ да конкурираат за средства во европските фондови за заштита на културното наследство, бидејќи и тое е дел од европското и светското недвижно културно наследство и дека ќе се одобрят средства, со што повторно ќе добие целосен сјај Стариот манастир.

ПРОГРАМА

за истражувачки работи на терен (анализа на градежниот материјал, археолошки, архитектонски, ликовни естетски и иконографски карактеристики на споменикот на културата- црквата Св. Атанасиј – Стар Манастир од 14 век во Лешок

Јуни 2005 година

А. ИМЕ НА ПРОЕКТОТ:

Програма за истражувачки работи на терен (анализа на градежниот материјал, археолошки, архитектонски, ликовни естетски и иконографски карактеристики на црквата Св. Атанасиј – Стар Манастир од 14 век во Лешок.
Оваа програма се однесува на црквата Св. Атанасиј – Стар Манастир од 14 век во Лешок која со Закон е прогласена за споменик на културата на Република Македонија.
Затоа, во смисла на Законот за културата ("Сл. Весник на РМ", бр. 66/2003-Пречистен текст), Националната програма за културата за периодот од 2004 до 2008 година ("Сл. Весник на РМ", бр. 31/2004), Правилникот за елементите што треба да бидат содржани во програмите и проектиите од национален интерес на културата на Македонија ("Сл. Весник на РМ", бр. 79/2000), како и Конкурсот за финансирање програми и проекти од национален интерес во културата за 2006 година на Министерството за култура објавен во Угрички весник од 31 мај 2005 година.
Согласно Конкурсот и Правилникот Здружението ЛЕШОК од Скопје заедно со Стариот манастир Св. Атанасиј – Стар Манастир од 14 век во Лешок од Полошко-Кумановската епархија при Македонската православна црква
Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата на Република Македонија
Месната заедница Лешок, и
Месната заедница Варвара

Б. ИМЕ, АДРЕСА И ТЕЛЕФОН НА НОСИТЕЛОТ НА ПРОГРАМАТА НА КОНКУРСОТ:

Носител на Проектот е ЗДРУЖЕНИЕ "ЛЕШОК"- СКОПЈЕ,

Заедно сојз програмата се приклучуваат и седните правни субјекти:

Манастир Св. Богородица и Св. Атанасиј од Лешок од Полошко-Кумановската епархија
при Македонската православна црква
Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата на Република Македонија
Месната заедница Лешок, и
Месната заедница Варвара

КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ

Тел: 02 / 3 110 - 377
Факс: 02 / 3 110 -377
Е-майл: lesok@mt.net.mk,
Адреса: Скопје, ул. Васил Ѓорѓов 2-а .
ВЕБ САЈТ:lesok.org.mk

ГЕНЕРАЛИИ НА БАНКАТА
Носител на сметката: ЗДРУЖЕНИЕ "ЛЕШОК"

Даночен број: 4030001429109
Материјално одговорно лице: Ацевски Апо

Број на жиро-сметката: 300000001482875

Име на банката и жиро-сметка: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД- СКОПЈЕ
ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА КОИ СЕ ОДГОВОРНИ ЗА ПРОЕКТОТ:

СПИРОСКИ МИТКО -претседател на ЗДРУЖЕНИЕ ЛЕШОК- СКОПЈЕ, 02 / 3 110 – 377,

(Проект-Програма на Здружението ЛЕШОК, за истражувачко-археолошки, архитектонски и др. работи на Стар Манастир во Лешок)
(Project-Program of the Association LESOK for exploratory-archeological,architectonic etc. of

Old Monastery in Lesok)

Втор значаен културен објект во Лешок е црквата Св. Богородица, која е доградена на темелите на стара црква изградена во 14 век (1326 г), потоа е обновена 1345-1355, па, во 1641 година од страна на епископот скопско-полошки Никанор од нашиот свештенички род Главинои од Лешок и значајно реновирање има во 1817 година во времето на големиот македонски просветител и јеромонах Кирил Пејчинович, после враќањето од манастирот Хилендар на Света Гора.

При ова, би сакал да напоменам дека иницијатива за обновување на црквата имале селаните од Лешок, но, во ова време доминантен и финансиски и авторитарно бил родот Лалоши односно главни иницијатори и спомагатели да се доизгради црквата Богородица биле Поп Симон, кој бил татко на поп Онуфрије (поп Онче), потоа братот Петре-Петроние односно калуѓерот Данаил, па, Паун и Јоан, потоа значајно учество имал и братот на поп Симон кој се викал Дамјан со неговите три сина Јаков, Исак и Аврам, исто така од родот Лалоши, односно потомци на Лалош. Сите овие лица се споменати и во Лешочкиот поменик и истите биле современици на Кирил, односно едно колено по Кирил. Тука треба да се има во предвид дека на потомците на Лалош, светец - заштитник и домашна слава им била Пречиста (Св. Богородица) и дека како најјак финансиски род во Лешок имале најјако влијание на јеромонахот Кирил да се обнови црквата која го носи името на нивниот светец и секако најповеќе и финансиски и го помогнале.

Треба да се има во предвид дека во Лешок од секогаш имало и втор свештенички род Лешкови односно Попој, на кој слава и заштитник им бил Св. Никола. Најверојатно за време на рушењата на австриските војски била разрушена и црквата Св. Никола во Тенеке маало, но, поради ослабената моќ на овој род, тие не успеале да наметнат да се изгради повторно црквата, туку се преориентирале верските обичаи да се вршат во црквата Св. Богородица. Црквата Св. Богородица била разрушена во времето на австриските војни, но, благодарение на јеромонахот Кирил, роден во Теарце, потоа со помагање на родот Лалоши и секако и на многу други лица од Лешок, Полог и Македонија.

Данаил синот на поп Симон и брат на поп Онуфрије, бил калуѓер во Лешок заедно со Кирил, но, како помлади и заедно со уште двајца други калуѓери ги преземале сите овие активности. При ова би сакал да напоменам дека во ова време селска црква на лешаните била црквата Св. Богородица, која била на местото на Лешочкиот манастир и Кирил барал согласност од лешаните селската црква да биде и манастирска, бидејќи имал намера да изгради конак во кругот на манастирскиот комплекс, споменатото може да се види на стр. 260 во книгата Лешок . Најзаслужни за согласноста имале двата свештенички родови Лалоши и Лешкои (извор: ред. бр. 20).

Секако согласност јеромонахот Кирил добил од селаните и отпочнала акција за помагање за обнова и реконструкција на црквата и покрај спомагатели од Лешок и соседните села во Полог имало многу спомагатели и од Дебар, Кратово, Крушево, Солун, Битола, Скопје и други места во Македонија.

Во црквата Св. Богородица има многу вредни фрески кои датираат од 17 и 19 век, кои ги насликале мијачките зографи Михаил и Панајот од Галичник, а иконостасот го изработил во 1879 година познатиот мијачки мајстор Михаил Гурчинов од Галичник.

Во следните реченици ќе се задржам на епископот Никанор, кој потекнува од Лешок од нашиот род Главинои и кој има значаен придонес за обновувањето на црквата Св. Богородица во 1641 година, а се споменува дека бил донатор во 1646 година и да се зографира црквата Св. Богородица, а набрзо потоа и умира.

Неспорно е дека Никанор е од Лешок и дека е од родот Главинои-Глајној, и за тоа има материјални докази и може да се сртне во повеќе книги. (извор: ред. бр. 16, 17, 19, 20, 40, 43, 44 и 138). Многу се интересни и значајни податоците кои ги презентираат Илија Петрушевски и Бранислав Светозаревиќ на стр. 68 и 69 од книгата Лешочкиот манастирски комплекс (извор: ред. бр. 17), а посебно изворите на користена литература и белешки на крајот од книгата. Сметам дека подетални податоци за Никанор од Глајној и за родот Глајној може да се најдат во српските библиотеки, а посебно во Библиотеката на Нишката епископија и во Белградската епископија, бидејќи сите книги, материјали и документи од Дечани, Призрен и др. места од Косово, се пренесени, поради издвојувањето од Србија. Исто така, податоци ќе мора да се бараат и во турските архиви за времето во кое живее Никанор и да се дојде до нови сознанија и податоци.

Во минатите векови 14 до 17 век во Лешок имало род Глајној, кој постепено се преименува во род Лалошои (од почетокот на 18 век), па, потоа во род Онуфриевски или Ончевски и денес има неколку фамилии кои по бројноста може да се наречат и родови, како Спироски, Јастревски, Пауновски, Поповски, Дамјановски и др., но, сите тие се потомци на истиот род, кој во разни векови го нарекувале Лалошои и Главинои, па, дури може да се дојде и до 11 век и византиското време и не случајно народот овој род го викал и Византијци.

(фото:Митко Спироски, Икона на Св. Кирил и Методиј во истоимената црква во Конаките на Лешочкиот манастир)

(photo: Mitko Spiroski, Icon of Saint Cyril and Methodius in eponymous church in the Hospices of Lesok Monastery)

(фото: Митко Спироски, Икона на Св. Богородица, црква Св. Кирил и Методиј во Конаките на Лешочкиот манастир)

(photo: Mitko Spiroski, Icon of the Virgin Mary, church Saint Cyril and Methodius in the Hospices of Lesok Monastery)

Денес има род Глајној во Варвара, кој јас и го обработуивам во оваа книга, бидејќи баба ми Султана е со потекло од родот Глајнои од Варвара, а мажена е во Јанчиште во родот Котлинци. Јас многу луѓе од родот Глајнои лично ги знам и истите детално ги опишувам во книгата. Слава на Глајнои од Варвара им е Пречиста и Св. Арангел.

За Никанор и за родот Глајнои од Варвара и Лешок пишуваат и Селишчев и Трифуновски во своите книги, при што и двајцата пишуваат дека Никанор бил од Лешок. Трифуновски во текстот за Главинов во Лешок пишува текст: “*Данас юшомци од овој рода у Лешку не јосијоје. Могуќно је да се иселили или изумрли (јосијоји род Главиновци у суседном селу Варвари)*”, додека за Глајнои во Лешок вели: “*У Лешку јосијоје њиве Глаиноски (прето Слатини). Ќих су юоклонили лешачком манастиру становници овој рода.*” (извор: ред. бр.40 и 43).

Во врска со наведените цитати може да се утврди дека авторот Трифуновски нема никаква сигурност и убедителност во напишаното кога вели: “*могуќе је да су се иселили или изумрли.*” А, Јас сега би прашал можно ли е род во кој има епископот Никанор од родот Главинои од Лешок да донира нива за црквата Св. Богородица од Лешок во 1646 година и одеднаш неговиот род да исчезне или како што вели Трифуновски: да се иселиле или да изумреле. Дали може така голем и богат род, свештенички род кој имал вековна традиција и кој имал големи поседи на

земја, кој дал епископ на Црквата и кој донирал да се обнови Св. Богородица и да се зографира од донацијата од тој род Главинои, одеднаш да го снема, да исчезне, да се исели, да изумре и сл. Јас веднаш одговарам дека такво нешто не е можно да настане, бидејќи тогаш семејствата имале просечно од 6 до 10 деца и машки и женски. Тоа го утврдив со анализа на 4-те родови (Лалоши -Лешок, Петкои-Непроштене, Котлинци -Јанчиште и Глајно од Варвара), кои ги анализираат по колена (од 6 до 12 Колена), при што дојдов до сознание дека сите овие родови се развиваат и имаат континуитет до денеска и никој не е изумрен, туку, напротив се зголемени неколку пати. Ако, точно се утврди родот Лалоши од Трифуновски и се следел точно по лица од колено во колено, немало да дојде до апсурд, без никакви податоци да се тврди дека родот или се иселил или изумрел.

Илија Петрушевски во книгата Лешек од 1979 година, воопшто не споменува дека во Лешок има род Главинои односно Глајној, додека во книгата Лешок од 2004 година на стр.73 вели дека во групата староседелци може да се вклучи и родот Глајној, кој се иселил од Лешок во соседното планинско село Варвара.

Што се однесува до нивите, точно е дека има ниви кои се водат како Галајноски и верувам дека родот Глајној подарили ниви до Слатина на Лешочкиот Манастир, и, точно е дека и денес има ниви во Лешок кои народот ги вика Глајноски-Глајној, но, ниви кои народот ги вика Глајно има на повеќе локации во атарот на Лешок (Млака до Манастирските ливади, Тенеке маало, Долно маало, северно од ливадата на Сандро Димитриевски-Чајка над патот Лешок- Непроштене и јужно и источно од лозјето односно денес ливадта со костени и ореви на браќата Слободан и Живко Спироски, потоа има нива од Глајној има и северно од ливадата на Јоанче Момировски Солјо, јужно од овоштарникот и сега новата куќа во Млака и источно од Цале Ристовски –Шуко од Долно маало. Имено, во местото Млака кои било сопственост на Црквата има повеќе ниви на лица од Лешок и Варвара, кои граничат со манастирските ниви и кои и денес се продаваат меѓу себе и го носат називот Глајноски. Така, татко ми имаше место во Млака, ние го викавме Долно лозје, кое го викаме Глајноско, а исто така во 80-те години моите родители купија место од Глајној од Вравара и тоа го викаме Глајноско. Ако се отиде во Катастар во Тетово, за атарот Лешок ќе се видат повеќе ливади, ниви и шума, кои го носат името Глајноски. Но, би сакал да нагласам дека во поднасловот за нивите на Лалоши, напоменав дека многу ниви од нашиот род се граничат со нивите на Манастирот или се граничат со дворот на Лешочкиот манастир (Јанеско, Булино, Гладница, Црница, Два Бреста, Длг пут, Попој Јасика и др.), така и повеќе ниви кои се викаат Глајној се граничат со нивите или дворот на Манастирот. Ова може да биде потврда дека се работи за истиот род, но, родот Лалоши се нарекува од кога памети меморијата на лубето и доаѓа до некаде крајот на 17 и почетокот на 18 век до денес, додека, пред тоа истиот свештенички род, во кој бил и Никанор, го викале Главинои односно Глајној.

Како потврда дека се работи за ист свештенички род и за Лалоши и за Глајнои е фактот дека и кај двата Богородица е заштитничка и домашна слава.

Уште еден доказ кој наведува дека се работи за истиот свештенички род и преку имињата на родот. Имено, во свештеничкиот род Лалоши од 18 век до денес утврдив дека многу имиња имаат основа во библијата односно византиско потекло. Така, името Никанор е име кое се јавува во византиската етимологија, а исто така многу имиња во Лалоши имаат византиска и библиска основа: Димитриј, Спиридон, Григорије, Онуфрије, Симеон, Јоаникије, Китан, Петроние, Софроние, Јаков, Дамјан, Јсак, Аврам и многу други имиња.

Во оваа прилика уште еднаш би потсетил и не случајно во Лешок народот нашиот род го викал, покрај Лалоши и Главинои го викал и Византијци (извр: ред. бр. 17, 20, 48, 89 и 115).

Значи, и овој податок наведува дека родот Глајнои, односно родот Лалоши имаат иста свештеничка традиција и исти корени односно византиска-македонска традиција и култура на живеење и библиско потекло на имињата, како што има и епископот Никанор од Глајнои. Според мене се работи за истиот род, но, во разни периоди, од 15 и 16 век и кога во 18 века се јавил Лалош, истиот род почнале се повеќе и повеќе да го викаат Лалоши, а да се намалува ословувањето под името Главинои, но, сепак до денес се задржува и името Главинои за истиот свештеничкиот роди не се заборавило.

Никанор имал титула епископ на Полошката епископија, а познато е дека во родот Лалоши веќе три векови има црковни и монашки титули (попови, калуѓери и калуѓерки). Па, се прашувам кој можел да има вакви црковни титули, било кој и било кој род или овие титули се добивале со традиција и род кој располагал со големи велепоседи и кој имали значајни количини на златници и сребреници. Би сакал да напоменам дека овој свештенички род располагал со големи богатства на злато и сребро, кое дури се мерело и со оки- килограми. И јас, лично сум слушал разни верзии на приказни за оки злато на поп Онуфрие, кој оставил на неговите пет сина : Саро, Спиро, Атанас, Јасре и Ѓорче. Има и приказни и за поп Спиро дека секогаш, морало да има дома човек и куче, дека за време Втора светска војна имало албанци од Слатина кои наоружани со пушки ја варделе и бранеле куќата на поп Спиро односно златото и среброто од албанските качачки банди.

Што се однесува до Главиони од Лешок и Главинои од Варвара, можам да кажам дека не држи тезата дека свештеничкиот род се преселил од Лешок во Варвара, бидејќи тоа се соседни и споени села и селата се на нецел километар оддалеченост и дека ниви имале луѓе од Варвара во лешочкиот атар, а шума имале лешани на Шар Планина и фактички нивите и планината заеднички ја делат и користат двете соседни села и немало никаква логика за селење од долу, од равницата, горе во планина, посебно што Лешок бил град од 11 век и имало Манастир.

Можно е само од свештеничкиот род Главинои од Лешок да се преселило некое лице и затоа и во Варвара се створила лоза на Главинои, која денес се како посебен род. Но, би кажал и тоа дека моите истражувања иако не сум ги обработил-собрал сите лица за Глајнои од Варвара изнесува 209 лица, што е еднакво на фамилиите на поп Спиро или Јастре од 6-то колено од Лалоши, а знаеме дека јас прибрав и обработив 1645 лица од родот Лалоши, што укажува дека Глајнои од Варвара може да се само една гранка-лоза од Лалоши односно Главинои или Глајнои од Лешок. Сметам дека како што лозата на Лалоши се формирала во Непроштено, исто така се формирала и лозата на Главинои или Глајнои во Варвара од родот Главинои или Глајнои во Лешок, од кој подоцна се формирал како посебен род Лалоши.

Сакам да укажам и на уште еден битен податок дека немам ниту еден случај на крвно земање (мажење и женење) на лица од родот Лалоши (од 1645 лица) и (209) од лозата Главинои односно Глајнои од Варвара, што може да биде исто така многуjak и непобитен факт дека се работи за истиот род и за Лалоши и за Главинови или Глајнои, а тоа народот и црквата многу добро го знеле дека од ист род не се склучуваат бракови.

Со оглед дека е непобитно точно дека Никанор и неговиот род Глајној во 16 и 17 век подарувале, ниви, ја обновиле црквата Св. Богородица во Лешок, ја

зографисале и т.н. со сигурност може да тврдиме дека родот Глајној бил свештенички и богат род и затоа бил во можност да подарува ниви на црквата и да гради и зографисува цркви.

Факт е дека претците и потомците од свештеничкиот род Лалоши продолжуваат да градат цркви, да подаруваат ниви, да даваат парични и други материјални вредности на Црквата во Лешок и во 18, 19, 20 и денес во овој 21-ти век. Само да се потсетиме: на Лешочкиот манастир дарувал нива Никанор од Глланој, потоа дарувани Лалоши коштање, кој биле сопственост на Лалош во 17 односно почетокот на 18 век, поп Китан дарил нива на крајот на 18 век, поп Симон, поп Онуфрие, монахот Данаил, Дамјан, Паун, Јаков, Аврам. Исак дарувал во првата половина на 19 век во црквата Св. Богородица во Лешок, поп Онуфрие дарувал во втората половина на 19 век во црквата Св. Никола во Теарце, поп Спиро и попадија Менуша дарувале на почетокот на 20 век во Црквата Св. Богородица во Лешок, поп Гиго дарувал во втората половина на 20 век, икона во црквата Св. Богородица во Брезно, Живко и Митко Спироски донираа парични средства за изградба на Соборниот храм Свети Климент Охридски во Скопјево 1989 година, во почетокот на 21 век многу лица од родот Лалоши даруваа материјални и парични вредности за обнова на минираната црква Св. Атанасие во Лешок преку донирање преку Здружението Лешок од Скопје, како и директно во Манастирот во Лешок.

Но, колку свештенички родови имало во Лешок? Со векови биле два свештенички родови Лалоши и Лешкови. Така, знаеме бидејќи ни го пренесле нашите претци. Но, прашањето е дали нашиот свештенички род почнува од Лалош од кога во наследната жива меморија знаеме за нашите претци почнувајќи од Лалош, па, завршувајќи до денес.

Тоа беше основот и тие се фактите кои ме наведуваат да верувам дека родот Главинои или Глајнои од Лешок е истиот род со Лалоши и со лозата Главинои или Глајнои од Варвара и дека се работи за истиот свештенички род, со тоа што народот усната меморија ја задржал до Лалош и од него почнало да се зборува како за потомци на Лалош односно Лалоши.

Значи, родот Главинои-Глајнои не е иселен ниту исчезнат, туку, свештеничкиот род Главинои-Глајнои од 16 и 17 век и времето на Никанор е заменет со ново име на свештеничкиот род, сега со името на новиот потомок Лалош и свештеничкиот род Лалоши од Лешок и Непроштенено, но, сега и од Варвара.

Јас многу мислев и размислував кога дојдов до Лалош, првиот предок од кој се формирало во меморијата името на свештеничкиот род Лалоши и поставував повеќе прашања:

1. Ако Лалош подарил нива на Црквата, тој мора да бил богат. Тој морало да бил поп или морало да биде татко му или дедо му поп, штом тој подарил нива или некој потомок-наследник подарил нива на Црквата, бидејќи тој бил сопственик и затоа истата е под негови име.

2. Размислував како да дојдам пред Лалош во 17 век или 16 век и да дојдам до татко му или дедо му?

3. Мислев дека можност има да се дојде до податоци од црковните книги во Македонија, Пеќката патријаршија, Света Гора и др.

4. Мислев дека треба да се дојде до турски тефтери и фермани за данокот или пописи во 15, 16 и 17 век за свештените лица од Лешок или во Лешочкиот манастир. Но, за турските документи треба знаење турски јазик и тоа е просто неизводливо да се трага и истражува само за ова прашање. Но, верувам дека за многу брзо време ќе се отворат огромни и неисцрпни можности за користење на турските документи. Имено, со влегувањето на Македонија и Турција во Европската унија, сите документи

ќе бидат скенирани и со посебни програми многу лесно преведувани на сите 30 Европски јазици, меѓу кои и на македонски и дури тогаш некои деца од идните генерации може лесно да ги користат овие податоци, кои ќе бидат поставени во бази на податоци како Веб сајтови и по електронски-интернет пат и ќе може брзо да се пристапи во базите и да се користат податоците. Тогаш верувам дека многу лесно ќе дојдеме до пописи, даноци и др. од 1400 година кога Турцирте го освоиле Балканот до 1912 година. Јас сум оптимист и можеби Господ и мене ќе ми овозможи да го доживам, тој момент и да дојдам до попрецизни податоци за нашиот род Глаини - Лалошои и пред Лалош, во 17, 16 и 15 век, односно би бил многу среќен кога би се потврдиле моите аргументи и мојата реална претпоставка дека Никанор од Главинои или Глајнои од Лешок бил истиот свештенички род кој го викаме Лалошои од 18 век до денес.

Во книгата Стари објекти во Лешок од проф. Томовски Крум и Волињац Радомир, на стр. 14 е внесено: „Во непосредна близина на селото Лешок се наоѓаат остатоци од седум еднокорабни цркви. * 35)-Селишчев во Полог и его булгарской население, Софија, 1929 (извор: ред.бр.31).

(Бигорен камен остаток од црквата Св. Никола во Тенеке маало во Лешок)
(Bigor - stone , part of the church St. Nikola in Teneke, neighbourhood in Lesok)

Во книгата се вели дека според преданието црквите биле посветени на Св. Петка, Св. Илија, Св. Врачи, Св. Атанасие, Св. Никола, Св. Георгие (Св. Ѓорѓи) и Св. Димитрије. Видливи траги не се сочувани од црквите Св. Никола и Св. Димитрије, но, со археолошки ископувања би можеле да се откријат темелите на овие две цркви. * 36) проф. д-р Блага Алексова, Средновековни наоѓалишта во Полозите, Гласник на институтот за национална историја, г. III, бр.1, Скопје, 1959 год.

Значи, според напишаното на проф. Алексова треба да се истражува и испитува и анализира каде и на кои локации биле црквите: Св. Никола, Св. Георгие (Св. Ѓорѓи) и Св. Димитрије.

Според мене, локацијата на црквата Св. Никола воопшто не е спорна. Таа е во Тенеке маало, на крај на селото и се граничи со Слатина. Црквата е разурната и до неа имаше гробишта, кои и јас ги паметам. Денес не се погребуваат лица на ова место, туку на новите гробишта во Булино. Црквата не ја паметам, но, паметам дека имаше појата со зидови и со керамиди и јас неколку пати сум влегол кога врнеше дожд, при што на едната страна беа искршени керамидите. Денеска има куп клесани бигорни камења кои се на грамада, а темелите и камењата покриени се со земја. Ова потврдува дека свештеничкиот род Лешкови или Попој и другите родови од Тенеке маало на кои домашна слава и заштитник им бил Св. Никола изградиле црква во своето маало и во неа ги вршеле сите црковни и верски обреди.

Голема е веројатноста на написот на проф. Алексова дека во Лешок имало црква Св. Димитрије, бидејќи на повеќе родови заштитник им е Св. Димитрије и домашна слава им е Митровден (Момирој, Нешој, Циљој, Дардаљеј, Мазаракој, Костадиној, Прљакој, Сирмини, Гурчееј и во 1949 година новодојдениот род Бојаровци-Ранчани од Егејска Македонија).

Првата локација на која треба да се ископува и на која можеби се наоѓа црквата Св. Димитрије е над манастирското лозје близку до Калето, во равницата на ливадите југозападно од Калето, јужно од асвалтниот пат Лешок-Варвара, северно од Булино и источно од Белимен и кај што поминува браздата од Лешечката река која оди од Солишта, над Калето и со која ги вадевме ливадите и бавчите во Белимен, Млака и др. Инаку, во 70-те години многу пати сум поминувал низ ливадите западно од Калето кон Белимен и сум видел големи камени плочи и грамада на камења, бидејќи тука поминуваше браздата од Солишта -над Кале- кон Белимен и во Млака каде имавме најнапред Лозје а потоа Овоштарник со јаболки и ги вадевме со татко ми. Оваа, локација треба Управата за заштита на споменици на културата да ја истражи во наредните години, и верувам дека ќе дадат позитивни резултати.

(Остатоци од црквата Св. Димитрије во Лешок)
(Part of the church St. Dimitrie in Lesok)